

## TEMACYKELTUREN DEN 7. SEPTEMBER 2014 TIL BÆRHAVEN I DANSTRUP

I alt 12 cyklister deltog, heraf to på en tandem. Tog med lokalbanen til Hillerød. Vi cyklede fra Hillerød til Danstrup ad stier og mindre veje. Hjemturen foregik delt – nogle cyklede direkte til Hillerød – andre tog turen nord om Esrum sø. Sammenlagt ca. 45 km med udgangspunkt fra Helsingø.

### Selve ruten, vi cyklede:

Fra Hillerød Station lidt på Banestien (L 101) til Hammersholtvej, ind på sti langs Teglgårdsøen, som rammer L 109 Kongens Vænge stien, der følges til tunnel under Isterødvejen ved Smedievej. Ad stier gennem haveforeningen Kana, ind i Fredensborg Kommune, tv. Mosegårdsvej, th. sti, Jagtvej, Grønholtvej, Præstemosevej. Flot forløb gennem Gammel Grønholtvang, Præstevej, Asminderødgade, snedigt stisystem videre, rammer ved Dannevang/Brønshulevej, som følges, th. Veksebovej, tv. Højsagervej, forbi Langerød Station, tv. Langerødvej, th. sti langs Helsingørvej kort stykke, så tv. Danstrupvej til nr. 5. Hjemtur nord om Esrum Sø: videre ad Danstrupvej, tv. Fiskedamsvej, Fredensborgej, Esrum Søvej ind gennem Esrum og enten via Græsted til Helsingø på stier eller via Mårum Tinghuse og R33.



### **Bærhaven i klima- og miljøperspektiv**

Idéen bag Bærhaven tog udgangspunkt i den beplantning og det landskab, som fandtes på de 10 ha jord, der hørte til den lille gård på Danstrupvej. Gården havde været i samme slægts eje i 250 år. Jorden er frugtbar lerjord.

### Forhistorien

Der var i forvejen mange forskellige bærplanter og frugttræer i gårdens store have, da de nuværende ejere overtog gården for knapt 20 år siden. Overflødheden af bær og frugt førte til at man begyndte at sælge af bærrerne. Men da det ikke mere kunne svare sig, fødtes idéen til Bærhaven. Et fredeligt sted, hvor man kan gå rundt og smage på bær og frugt af mange slags, finde ro, invitere venner og familie til sammenkomst. Entré til Bærhaven giver adgang – ikke til traditionelt selv-pluk, men til at gå rundt og smage så meget man orker. Man kan dog i sæsonen plukke til at tage med hjem – og betale herfor pr. kg. Kaffe og hjemmebagt kage af havens frugter kan købes.

Et medlemskab er muligt og giver adgang året rundt.

Landskabet er kuperet og skrånede nedad mod nord og mod vest. Et lille vandløb gennemskærer arealet. Oppe øverst i landskabet er et vandhul omkranset af hvidpil. Hele dette areal havde været dyrket som landbrug.

De nuværende ejere engagerede en landskabsarkitekt til at planlægge udnyttelsen af arealet. Kravet var, at der skulle tages udgangspunkt i og hensyn til landskabet og at de dyrkede områder skulle kunne passes af 1 person. Landskabsarkitektens forslag indebar blandt andet etablering af en række store "rum" i landskabet. Gennem de seneste 15 år er rummene efterhånden etableret og fyldt med forskellige bærbuske og frugttræer.

### Hvad ser man så?

Bærhaven er præget af ekstensiv dyrkning.

Spredt ud over de 10 ha er der etableret en række rum for dyrkning af bær og frugt. Rummene dannes af høje klippede hække i runde og organiske former, hvortil indgangen næsten er skjult. Rummene er placeret meget spredt på grunden og hvert rum følger landskabets koter. Hvert rum giver mulighed for et særligt mikroklima. Hver hæk er forskellig. Nogle udgøres af nåletræsplanter andre af løvtræsplanter.

Mellem disse rum er store åbne områder bevokset med græs og en mangfoldighed af vilde planter, der giver plads til mange forskellige insekter, liv under jorden og fugle og dyr. Arealerne slås en gang om året og harves derefter for at give luft til de mange andre vilde planter end græsarterne. Der er dog klippede stier til de forskellige "rum". Inden i et "rum" finder man f.eks. flere forskellige sorter blåbær af den amerikanske type. Eller en blanding af brombær, solbær- stikkelsbær (espalierede!) og hindbær af forskellige sorter. Eller et rum med mange blømetræer – et med immerbær, som ligner skovjordbær. Haven ved huset rummer store gamle træer med blandet andet valnød og hasselbuske. – Også her er der et "rum" etableret med klippet hæk, hvori køkkenhaven befinder sig. Her er der ikke tale om monokultur, men om blandede rækker. Desuden flere rumafgrænsende hække.



At færdes på de åbne arealer og inde i rummene, at gå op i den forholdsvis nyplantede egelund og se ud over det smukke landskab og over mod skovagtig bevoksning giver ro i sindet. Man kan sætte sig hvor som helst og bare være til. Den spredte smagning på bær og frugter giver nydelse. Der er meget godt ved Bærhaven.

### Økologisk?

Nej. For der gødes med kunstgødning omkring bærplanter og ved utøjsangreb sprøjtes der. Hindbærrene sprøjtes fast mod de små hvide orm. Dræbersnegle bekæmpes med gift i en ring omkring bærrummene.

Men ukrudt omkring planterne hakkes manuelt. Og den ekstensive drift med de store åbne arealer er godt for miljøet, for biologisk mangfoldighed og for klimaet.

Det er forståeligt, at man tyr til kunstgødning og sprøjtning, når det hele skal holdes af alene af den ene ejer. Klipping af hækkene er i sig selv et meget stort arbejde, som dog varetages af den anden ejer. Bærhaven kan ikke give indtægt til både drift og leveomkostninger, så den anden ejer har arbejde uden for Bærhaven.

#### Potentiale?

Ja bestemt. Med mange flere hænder – og efter en gennemført analyse af elementerne jord, vand, sol, luft samt social organisation – er der et godt grundlag for et udarbejde et design med omstilling til drift efter permakulturprincipperne. Det vil sige til økologi og så lidt mere.

Det kuperede terræn med vandhul øverst og vandløb længere nede, eventuelt kombineret med opsamling af regnvand, giver mulighed for etablering af "svaler", det vil sige vandtilførsel til flere dyrkningsområder ned ad skråningen, hvorved regnvandets vej til grundvandet forsinkes, men ikke går til spilde.

Afgræsning af nogle af de åbne arealer og slåning af hø holder plantemangfoldigheden ved lige og giver samtidig mulighed for organisk gødning til bærbuskene og grøntsagshaven. Det samme gælder hønsehø. Dræbersnegle bekæmpes med moskusænder.

Med indplantning af gode naboplanter der, hvor man i dag sprøjter, kan man forsøge at skabe forhold, der giver balance mellem insekter og planter. Måske man også skulle undersøge nabovirkningen af de anvendte hækplanter.

Flere træer kan bidrage til binding af CO<sup>2</sup> og til kvælstofbinding (f.eks. ved plantning af Robinia). Der er faktisk plads til en skovhave yderst på arealet, hvis ellers jordbundsforhold, sol og vind er til det.

På Bærhavens hjemmeside kan man læse meget mere om denne – og man kan bl.a. se den fra oven i Google Maps (søg på Danstrupvej 5, Fredensborg).

<http://www.baerhaven.dk/baerhaven.htm>

Tekst Kirsten suppleret af Jens Erik  
Fotos Jens Erik